

Проблеми збереження Варязьких печер

Volodymyr Saprykin¹, Iryna Cherevko²

¹National Preserve «Kyiv-Pechersk Lavra», saprykinvolodymyr87@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-7112-2235>

²National Preserve «Kyiv-Pechersk Lavra», id0973974627@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-7083-6119>

Problems of preserving the Variazki caves

Володимир Саприкін¹, Ірина Черевко²

¹НЗ «Києво-Печерська лавра», saprykinvolodymyr87@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-7112-2235>

²НЗ «Києво-Печерська лавра», id0973974627@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-7083-6119>

Варязькі печери, як найдавніша складова комплексу Дальніх печер Києво-Печерської лаври є пам'яткою археології та архітектури національного значення (корпус № 91, охоронний № 260088/35). Без сумніву Варязькі печери є також геологічною пам'яткою.

Печери висічені у природних шарах глинистого пісковика неогенового віку. На відміну від основних лабіринтів Дальніх печер, їхні стіни переважно незакріплені муруванням, що робить об'єкт вразливим до природних чинників та механічних впливів. Об'єкт має виняткове значення завдяки літописним переказам та збереженням на стінах давнім графіті.

Стіни Варязьких печер не мають штучного укріплення і складаються з природних порід, зокрема вологого кольорового пісковика. Через антропогенне, а не природне, походження об'єкта, відсутність консерваційних заходів призводить до його поступового саморуйнування, що прискорюється під впливом різноманітних зовнішніх чинників, зокрема й сейсмічних коливань в тому числі воєнного походження.

За історію спостережень встановлено численні вивали та обрушення пісковика, конструктивні тріщини в масиві ґрунту, тріщини сколів та відшарування по них приповерхневих шарів бокових площин стін. Останнє загрожує, в тому числі, численним графіті, розміщеним на стінах. Також зафіксовано збільшення осередків проростання кореневищ дерев по існуючих тріщинах у масиві пісковика.

Keywords: Variazki caves, conservation issues, geological monuments

Рис. 1. Варязькі печери: тріщини у піщанику

Об'ємна вологість кольорового пісковика стін Варязьких печер, складає 5-20 %. Загальною особливістю розподілу вологості в Варязьких печерах є її поступове підвищення до глинистого шару, в якому вона досягає ≈ 40 %. Цей шар погано пропускає вологу глибше в піщані прошарки і через це при надмірному надходженні вологи зверху може перезволожуватися і призводити до перезволоження розташованого вище пісковика, що в такому випадку може призвести до його руйнування. Отже, бажано мінімізувати надходження вологи зверху з поверхні шляхом її якісного відведення з ділянки.

Ключові слова: Варязькі печери, проблеми збереження, геологічні пам'ятки